

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 70

ВЕРЕСЕНЬ • SEPTEMBER 2018 • Nr. 18 (2998)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

ВІРА, НАДІЯ, ЛЮБОВ ТА СОФІЯ

30 вересня християнська Церква вшановує пам'ять великомучениць Віри, Надії, Любові та їхньої матері Софії. Це трагічне і величне християнське свято.

За часів царювання імператора Адріана, у II сторіччі, жила в Римі вдова, родом італійка, на ім'я Софія, що в перекладі означає «мудрість». В той час практично всі там були язичниками. Вона була християнкою і, відповідно до свого імені, жила розважливо – за тією премудрістю, яку вихваляє апостол Яків, кажучи: «Мудрість, яка виходить зверху, по-перше, чиста, потім мирна, лагідна, покірлива, повна милосердя і добрих плодів, неупереджена і нелицемірна».

Живучи у шлюбі, Софія народила трьох дочок, яких назвала, відповідно до трьох християнських чеснот: Віри, Надії та Любові. Невдовзі після народження третьої дочки вона втратила чоловіка. Однак продовжувала жити благочестиво, догоджаючи Богові молитвою, постом і милостинею, а дочок привчала виявляти в житті ті християнські чесноти, імена яких вони мали.

Продовження на 2 стор. ▼

В 2004 р. приватний колекціонер з Вінниці Володимир Козюк подарував Національному заповіднику «Софія Київська» ікону «Святі Софія, Віра, Надія, Любов». Подано за: «Прадідівська слава». С-на: М.І.Жарких

Радуйся, Віро, хрест
спасіння перед нами
ти воздвигаш;
Радуйся, Надіє,
що якір визволення
нам подаєш; Радуйся,
Любовє, ти твоїм
перед Господом
заступництвом
у лихих напастях
від несподіваної
смерті нас оберігаєш;
Радуйся, Софіє,
щира за нас до Бога
молитвенице!

З акафісту Святим Мученицям Вірі, Надії
і Любові та матері їхній Софії

XI

ЧЛЕНИ СИНОДУ У ПЕРЕМИШЛІ

С-на: бр. Іван Вихор

Владики Синоду Єпископів УГКЦ відвідали Перемишльсько-Варшавську архієпархію, щоб Архиєрейською Літургією відсвяткувати в Перемишлі 325-ту річницю відновлення єдності Перемишльської єпархії з Римською Апостольською столицею. Такий приїзд понад сорока єпископів УГКЦ з усього світу до Перемишля відбувся уперше в історії.

Говорячи про історію Перемишльської єпархії, Блаженніший Святослав наголосив, що вона сягає глибокої давнини... «Цього року Київська Церква святкує 1030 років Хрещення Русі-України. Але ми знаємо, що історія Перемишльської єпархії є ще давнішою і сягає місії святих слов'янських просвітителів Кирила і Методія. Була заснована їхніми учнями.»

Християнство на цих землях у візантійському обряді пережило різні історії свого становлення і розквіту. «Але особливою подією була та, пам'ять якої сьогодні відзначаємо: 325 років тому славний Перемишльський єпископ Інокентій Винницький приніс плід Божої любові. А Божа любов завжди веде до єдності. У зростанні Божої любові у цій єпархії єпископ з вірними приймають історичне рішення – відновити єдність з наступником апостола Петра», – сказав Блаженніший Святослав.

Ця єпархія у своїй історії знала різні моменти... «У читанні апостола Павла сьогодні чули такі слова: "Ми переслідувані, але не покинуті. Ми повалені, але не знищені. Нас кожного дня віддають на смерть задля Ісуса Христа, щоб Його життя стало у нас явним". Гадаю, ці слова вповні відкривають історич-

ний шлях цієї єпархії. Завдяки силі Божого Духа вона проявила висоту розквіту християнського духовного життя, культури і мистецтва. Знаємо, що ця єпархія дала нашій Церкві і нашому народові творця нашого національного Гімну. Але також ця єпархія пережила час знищення, переслідування, мучеництва, щоб через смерть мучеників життя Христа стало явним сучасній людині. Тому сьогодні ми святкуємо в контексті воскресіння Перемишльської митрополії», – наголосив Глава Церкви.

«Цього року і Польща, і Україна святкують сторіччя відновлення своєї державності. І ми, стоячи перед Божим престолом, дякуємо за те, що Він дбав і дбає про наші народи. Але сьогодні мусимо собі разом сказати, що кожного разу, коли наша історія була історією спасіння, тобто історією Божої любові, тоді разом ми були сильні і непереможні. Молімося, щоб історія сучасної Польщі і сучасної України були продовженням історії спасіння. Не даймо нікому на ненависті будувати майбутнє. Будьмо продовжувачами цієї єдиної Божої любові, до якої закликає нас сьогодні Святіший Отець Франциск», – завершив Блаженніший Святослав.

ДІ УГКЦ

ВІРА, НАДІЯ, ЛЮБОВ ТА СОФІЯ

Діти виростили дуже красивими та розсудливими, а тому незабаром почали привертати до себе увагу. Почув про дівчат і Антіох – начальник області, і вирішив подивитися на них. А коли побачив, то відразу зрозумів, що вони християнки. Про це він сповістив царя Адріана, а той не затримався одразу ж послати слуг, щоб вони привели їх до палацу. Помолившись, мати і дочки, взявшись за руки, ніби сплетений вінок, пішли до царя. Коли вони прийшли до нього, Адріан почав розпитувати, якого вони роду, як їх звати і якої вони віри. Коротко згадавши про своє походження та ім'я, Софія

почала говорити про Христа. Вона відкрито проповідувала свою віру і, назвавши себе Його рабою, прославила Ісуса Христа. Тоді цар, побачивши перед собою таку мудру жінку, вирішив не судити її відразу.

Він послав Софію разом з дочками до однієї багатой жінки на ім'я Палладія, доручивши їй переконати їх зрестися християнської віри, а через три дні привести знову до нього. Коли настав третій день, Софію з дочками привели до Адріана. Вважаючи, що вони легко можуть послухатися його спокусливих слів, цар звернувся до них з пропозицією вклонитися нехристиянським богам. За це він пообі-

цяв назвати їх своїми дітьми. Однак дівчата відмовилися. Почувши таке, цар запитав матір Софію як звать її дочок і скільки їм років. Свята Софія відповіла: «Ім'я першої моєї дочки Віра, їй дванадцять років, друга – Надія, має десять, а третя – Любов, всього дев'ять років». Адріан почав знову вмовляти їх зрестися віри Христової, але вони знову відмовилися. І тоді він по черзі відправив їх на муки. А їхню матір примусив дивитися на страждання своїх дітей. Однак, які б катування вони не приймали, залишалися спокійними і терплячими. Мучитель, не знаючи, що ще робити з ними, засудив їх до страти мечем.

Вони по черзі прощались з матір'ю і помирилися. Мати ж ніскільки не журилася за доньками, бо любов до Бога перемогла в ній сердечний смуток і материнський жаль за дітей. Вона турбувалася тільки про те, щоб її дочки не злякалися мук і не відступили від Господа. Коли останній з її дітей відтяли голову мечем, Софія забрала їх тіла, поклала у коштовну домовину і, прикрасивши, як належить, вивезла за місто, де і поховала з честю на високому пагорбі. Залишаючись на могилі три дні, вона ревно молилася й незабаром сама пішла до Бога. Віруючі поховали її разом з дочками.

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Так мудра Софія закінчила своє життя, принісши в дар Святій Трійці трьох добродієчних дочок: Віру, Надію та Любов. Мучителі, вражені такою силою любові до християнського Бога, схилилися перед величчю цих смертей і побудували їм храм, а свідки трагедії рознесли цю історію по всьому світові.

Незважаючи на страшну історію, це свято завжди сприймалося радісно. Адже три дівчини і їхня мати показали, що для людей, зміцнених благодаттю Святого Духа, неодолими тілесних сил не перешкоджають прояву сили духу та мужності.

Аліна Астахова,
«Рідна країна»

ХІ

ВЛАДИКИ СИНОДУ НА КЛАДОВИЩІ У ПЕРЕМИШЛІ

9 вересня під час свого перебування у Перемишлі владика Синоду Єпископів УГКЦ відвідали міське кладовище Перемишля, де поховані єпископи Перемишльської єпархії, отці крилошани та визначні душпастирі цієї єпархії. Загалом на цьому старовинному цвинтарі поховані понад сто священників УГКЦ. Також на цьому кладовищі є численні могили українців-мирян, які були тут поховані у XVIII, XIX та XX століттях.

Біля гробниці перемишльських крилошан владика помолилися Панахиду за відвіку померлих архиєреїв, ієреїв та мирян Перемишльської єпархії, які тут поховані. Відтак, проходяться алеями цвин-

таря, єпископи, у супроводі відомого дослідника української історії Перемишля Богдана Білого, архівіста Архиепархіального архіву Перемишльсько-Варшавської архієпархії, відвідали могили деяких єпископів та священників. Владика Синоду помолилися над домовинами єпископів Перемишльських, Самбірських і Сяноцьких Томи Полянського (1796–1869), Юліана Пелеша (1843–1896), Костянтина Чеховича (1847–1915), а також визначних священників, серед яких о. Іван Могильницький, визначний просвітител, передвісник «Руської трійці».

(ДІ УГКЦ)

ХІ

СВЯТО СОФІЇ, ВІРИ, НАДІЇ ТА ЛЮБОВІ

Розмова (фрагмент) Галини Терещук з Радіо Свобода з віце-ректором Львівської Духовної семінарії Святого Духа УГКЦ о. Святославом Шевчуком про розуміння віри, надії та любові. Розмова відбулася 2005 року.

► «Кredo нашого життя – віра, надія, любов. От візьму і збудую з цих слів дерев'яну хатку та й буду в ній жити», – писав митрополит Андрей Шептицький, вклавши у два речення усю суть християнського життя, глибину віри, надії та любові.

о. С. Шевчук: Коли ми говоримо про чесноти: віру, надію, любов, то на першому місці ставимо віру. По-перше, віра – це те, що дає людині нове життя. Але це не є віра в якусь людину, ідею, якість дуже гарне вчення, це – віра в Бога. Згідно повчання апостола Павла: вірити – це означає в сенсі християнському відкритися на Божу дію. В листі до римлян апостол Павло

говорить: «Я не соромлюся Євангелії, бо це сила Божя на спасіння кожному, хто вірує». Таким чином, віруюча людина, вона живе не лише силою людською, а й силою Божою.

Віра є новою основою, новим фундаментом того життя, яке ми називаємо християнським. Тому, якби хтось говорив, що можна бути християнином без віри, то це – абсолютний нонсенс, як не можна жити без народження. Наслідком такої віри є народження. І завжди віра провадить до тайни хрещення, в якому народжується нове сотворіння, нове життя. Тому це є богословська чеснота, оскільки найбільш такою діяльною частиною є Бог. Бог є той, що дає

ласку віри. І Бог є той, що діє в людині внаслідок такої віри, яку людина висловлює в кожному стосунку. І віра має за кінцеву мету Бога і Бог є тим, кому ми віримо.

► А ось дві інші чесноти: надія та любов – це наслідки віри. Люди у своєму житті, у своїй вірі покладаються на Бога. А відтак ця надія відмінна від почуття. Якщо християнин не має надії, то тоді постає запитання, чи він взагалі живе християнським життям.

о. С. Шевчук: Християнин має надію на Бога. Наша надія не полягає лише в тому, що ми якось думаємо про Бога або, скажімо, шукаємо за ним. Надія базується на тому, що Бог живе в нас, а ми – в Бозі. І наша надія – це є почуття подорожнього, тобто очікування того, що Бог уже дав. От, скажімо мама, яка бачить,

як добре розвивається її дитина, має цілком оправдану надію: «Ця дитина виросте». Так і християнське життя, оскільки Бог є тою силою, на яку ми покладаємося, і ця сила виходить поза межі простору і часу, тому ця віра є певною.

► Якщо віра, це початок християнського життя, надія – чеснота подорожнього, середина християнського життя, то любов – це ціль і підсумок християнського життя. Мова йде не про любов як почуття до рідних, друзів, знайомих.

о. С. Шевчук: Оскільки Бог вкладає в своє життя людину, і Бог є любов, тому та людина, яка живе в любові, живе Богом. І тому християнин, який не живе в любові, – тут є дуже серйозна проблема: тоді чим він живе? Це є любов, яка є даром. Та людина, яка живе в християнській лю-

бові, може себе подарувати. І може тоді служити і Богові, і людям. Ця любов є такою рушійною силою, яка має різні етапи зростання. Якщо людина живе в любові до Бога і до ближнього, є надія, що раптом підсилюється, віра її стає живою, вона отримує досвід віри. І тоді її любов до кінця сповниться і звершиться в Царстві Небесному.

Так розуміє Церква ці чесноти: віру, надію, любов. І ця любов, про яку ми говоримо – це є любов не людська. Бо так по-людськи не можна любити. Ми чуємо і розуміємо, що по-людськи – це є нормально: когось ми любимо, когось не любимо. Але Господь Бог в тому, що ми називаємо християнським життям, дає нам можливість любити Його любов'ю. І коли ми бачимо, що ми втрачаємо сили любити, ми маємо шукати ту любов у Бога. (А.Ф.)

ПАПА ПРО ЄПИСКОПІВ

Єпископ – це людина молитви, він відчуває себе вибраним Богом і є близьким до людей. На цьому наголосив Папа Франциск у проповіді під час Служби Божої, відслуженої в резиденції «Дім святої Марти» у Ватикані 11 вересня.

У наш час, здається, що Великий обвинувач, як називають диявола, переслідує єпископів, яким важливо пам'ятати про три головні аспекти свого служіння, а саме, що вони повинні бути людьми молитви, не забувати, що вони вибрані Богом і покликані перебувати поруч з Божим людом.

У проповіді Святіший Отець посилається на уривок з 6-го розділу Євангелії від святого Луки, де розповідається, як Ісус проводить цілу ніч на молитві в горах, а потім обирає 12 апостолів, тобто, «перших єпископів», і разом з ними спускається на рівнину до людей, які зібрались, аби Його послухати та зцілитись від своїх недуг.

ВЕЛИКИЙ ОБВИНУВАЧ-ДИЯВОЛ ХОЧЕ ЗГІРШИТИ ЛЮДЕЙ

У проповіді Папа декілька разів наголосив, що сила єпископа полягає в тому, щоб бути «людиною молитви, людиною, яка відчуває себе вибраною Богом і людиною серед людей». «Слід пам'ятати, що в наш час Великий обвинувач, здається, переслідує єпископів. Це правда, що всі ми є грішниками, також і ми, єпископи. Диявол намагається викрити гріхи, аби згиршити Божий люд. Він, як сам каже Богові в першій главі старозавітної книги Йова, подорожує по всьому світу, шукаючи, як звинуватити.

Сила єпископа проти Великого обвинувача – це молитва, а саме, Ісусова молитва за нього і його власна молитва; це смиренність відчувати себе вибраним Богом і бути поруч з Божим людом, не вибираючи аристократичного життя.»

«Католицький оглядач»

ХТ

ВІРА, НАДІЯ, ЛЮБОВ

Любі дочки Софіїні, колись я думав, що ви милосердні сестри, які впору приносять те, чого нам бракує. По черзі я був закоханий в одну і тоді дві відходили на другий план.

ВІРА була першим романтичним коханням. Тоді здавалось більше нічого на світі не треба, тільки летіти і горіти на її блакитних крилах. Потім прийшла промениста **ЛЮБОВ**, заповонила весь світ, по вінця затьмарила своїх двох сестер і свою матір Софію. Остеронь десь в розрідженому повітрі майбутнього тихо й мовчазно таїлась **НАДІЯ**, як зірка бездомних. На грані загибелі я уникав зазирнути їй у вічі, але великі символи нараз приходять до нас близько і тільки тоді настає справжня зустріч з ними, живими в акті драми. Назустріч віч-на-віч я побачив – ви сестри великомучениці, святі з бездонними очима вчительки страждань, провідниці над прірвами жаху й невідомості. Ваші обличчя суворіші, о, ваші обличчя куди суворіші за ті, в які я по черзі колись закохався.

Приходить **ВІРА**, висока, проста, без блакитних крил, поглядом невинним показує хрест: **НЕСИ, ДОКИ ЗДОЛАЄШ, І ДОКИ НЕСТИМЕШ, ДОТИ ЖИТИМЕШ.** Приходить **ЛЮБОВ**, неосяжна, як обійми рук Розп'ятого: **РОЗДАЙ СЕБЕ, І ДОКИ РОЗДАВАТИМЕШ, ДОТИ ЖИТИМЕШ.** Приходить **НАДІЯ**, Господи яка рідна! Тих світлих очей нічим не захмарити, те світле чоло крізь віки невразиме, і відчуваєш – на світі нема страху, доки сяятиме те чоло на грані останній, ще ясніше сяятиме. **СВІТИСЬ ПОПРИ ВСЕ, ДОКИ СВІТИТИМЕШ, ДОТИ ЖИТИМЕШ.**

Любі сестри! Тільки тепер бачу: ви **ОДНА РІДНА ДУША**, тільки профіль змінюється незалежно від світла моїх очей. **ОДНА РІДНА ДУША** і я живий – допоки та душа в мені.

Євген Сверстюк, «Пороги», 1988–1990

ПАПА СКЛИКАЄ НАРАДУ ПРО ЗАХИСТ НЕПОВНОЛІТНІХ

Папа Франциск вирішив скликати зустріч Голів Єпископських Конференцій Католицької Церкви на тему «захисту неповнолітніх». Робочі засідання під проводом Святішого Отця відбудуться в лютому 2019 р. 25 серпня в рамках свого візиту до Ірландії Франциск визнав провальними дії Римо-Католицької Церкви в боротьбі з проявами педофільї серед священників. «Провал церковної влади – єпископів, релігійних предстоятелів, священників та інших – дати адекватну відповідь цим огидним злочинам призвів до справедливого обурення, а також лишається причиною болю та ганьби для католицької громади.» Франциск також запевнив, що й сам поділяє обурення, він висловив рішучість будь-що позбавити Церкву цієї «напасті». (DW; «Католицький оглядач»)

СИНОД ЄПИСКОПІВ: ОРДЕН ШЕПТИЦЬКОГО ТА ІНШЕ

У Львові-Брюховичах з 2 до 11 вересня відбувався черговий Синод Єпископів УГКЦ. Головна тема Синоду: «Боже Слово і катехизація». Члени Синоду міркували, як ефективно передавати віру в сучасному світі. Було розглянуто стан катехизації в УГКЦ, виклики та пропозиції щодо їх подолання. Синодальні отці проаналізували досвід катехитичного служіння в єпархіях в Україні та на поселеннях. Було відзначено важливість служіння катехитів у передаванні віри. Члени Синоду розглянули ряд літургійних питань, зокрема нового перекладу Божественної Літургії св. Івана Золотоустого та проект Місяцеслова УГКЦ. Було прийнято рішення про створення Синодальної групи для редакції нового перекладу Псалтиря та Божественної Літургії. Крім того, синодальні отці прийняли рішення про встановлення офіційної загальноцерковної патріаршої відзнаки «Орден митрополита Андрея Шептицького», яка сприятиме гідному вшануванню постаті митрополита Андрея та його справ. Наступний Синод Єпископів було вирішено провести у вересні 2019 р., головною темою буде «Сопричастя в житті і свідченні УГКЦ». («Форпост»)

РЕАКЦІЯ РПЦ НА ДІЇ КОНСТАНТИНОПОЛЯ

Синод Російської Православної Церкви постановив припинити молитовне згадування імені Вселенського патріарха Варфоломія у своїх храмах, а також вирішив не брати участі в заходах, котрі проводять під орудою Константинополя. Як заявив голова синодального відділу зовнішніх церковних зв'язків митрополит Воколамський Іларіон, це не означає припинення євхаристійного спілкування. Натомість «у випадку продовження антиканонічної діяльності» Константинополя в Україні російське православ'я піде на те, щоб «повністю розірвати євхаристійне спілкування з Константинопольським [патріархатом]». На погляд РПЦ, теперішня ситуація щодо України становить «небезпеку для всього світового православ'я». Характерно, що синод РПЦ розглядав українське питання без глави УПЦ Київського і всієї України Онуфрія (офіційно – відсутній за станом здоров'я). («Збруч»)

ВСЕЛЕНСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ ВІДРЕАГУВАВ НА ПОГРОЗИ РПЦ

Абсолютно всі сучасні православні автокефалії, крім стародавніх патріархатів, були створені томосом Константинопольської Церкви. Про це заявив архієпископ Тельмиський Іов (Геча) в інтерв'ю виданню Serkvaqum, коментуючи зусилля патріарха Варфоломія в Україні та протидію цьому з боку РПЦ. «Крім Вселенського патріархату, в історії Православної Церкви жодна інша помісна Церква не проголошувала автокефалії», – заявив архієпископ. Єрарх додав, що кожна з новітніх автокефалій проголошувалася в прив'язці до політичних чинників, зокрема через здобуття державної незалежності. Однак при цьому мала більш глибокі причини: «Забезпечити єдність Церкви всередині кожної з цих держав, як і єдність між помісними Церквами». Владика Іов підкреслив, що РПЦ не має права надавати автокефалію українській, як і будь-якій іншій Церкві, бо це є прерогативою Константинопольського патріархату, як першого серед православних центрів у світі. Також архієрей звернув увагу на те, що сама Російська Церква підтверджує свого статусу не має. «Цікаво підкреслити, що ніколи не було дано Православній Церкві в Росії томосу про автокефалію», – зазначив він. Архієпископ наголосив, що погрози Московського патріархату розірвати спілкування з Константинополем, і залякування повторенням великого розколу на православ'я і католицизм є нікчемними. Він сказав також: «Автокефалія України пропонується Вселенським патріархатом не як зброя для війни, але як ліки, щоб залікувати церковний розкол». (Корреспондент.net)

1 МЛРД ЄВРО ВІД ЄС

Україна отримає один мільярд євро макрофінансової допомоги Європейського Союзу. Транші допомоги будуть розподілені рівномірно, по 500 млн євро кожен. Очікується, що перший транш надійде восени цього року. В рамках старої програми макрофінансової допомоги Україна отримала два транші на 1,2 млрд євро замість спочатку запланованих 1,8 млрд євро. Третій транш був скасований через те, що Україна виконала 17 умов надання допомоги із обговорених 21. Невиконаними залишилися чотири вимоги: зняття заборони на експорт лісу-кругляка, запуск автоматичної перевірки електронної декларації, закон про кредитний реєстр НБУ і перевірка інформації про бенефіціарних власників компаній. Надана в рамках трьох попередніх програм макрофінансова допомога ЄС на суму 2,81 млрд євро мала як стабілізуючий ефект для фінансової системи держави, так і стала засобом інтенсифікації реформ в Україні. («5 Канал»; «Економічна правда»)

ЯК РПЦ ВТРАТИЛА УКРАЇНУ

Два ключові аргументи на користь автокефалії Української Церкви виявилися для РПЦ повною несподіванкою

Рішення Константинопольського патріархату призначити до Києва двох єпископів-екзархів, які будуть готувати ґрунт для надання Українській православній Церкві автокефалії (незалежності), ставить крапку в давній суперечці. Натяки на те, що Константинополь схиляється до надання Києву самостійності, були і до цього – але в гострих дискусіях залишалося неясним, як константинопольський патріарх Варфоломій зможе обґрунтувати своє рішення. А ось позиція Московської патріархії була відомою давно: автокефалію Україні може надати тільки Російська православна Церква, оскільки Україна – це канонічна територія РПЦ. А позаяк канонічна Церква в складі РПЦ автокефалії не просить, то і саме питання як таке обговоренню не підлягає.

Довгий час здавалося, що заперечень і альтернативних думок бути не може. Тому дії Президента України Петра Порошенка, який прилетів в квітні 2018 року до патріарха Варфоломія і попросив у нього автокефалію, були в Москві сприйняті як грубе втручання держави в суто церковні справи. Однак патріарх Варфоломій не просто прийняв Порошенко – він зробив публічну заяву з обіцянкою «вивчити» це питання. Мовою церковної політики це можна інтерпретувати як «я вивчу це питання і вирішу його позитивно, Україна отримає довгоочікувану автокефалію».

Мотиви Константинополя зрозумілі: з одного боку, це прагнення подолати розкол, який виник 30 років тому, а з іншого – показати всім (і перш за все РПЦ та особисто патріарху Кіріллу), хто в православному світі головний. Що тут перше, а що друге, сказати важко.

Ми все ще не знаємо змісту томосу, офіційного документу про проголошення незалежності Української Церкви. Однак очевидно, що аргументи в ньому мають бути використані дуже переконливі, бо Московський патріархат вже дав зрозуміти, що категорично з ним не згоден і готовий заперечувати це рішення.

Перш за все, у рішенні константинопольського патріарха твердими мають бути власне канонічні, а не політичні підстави. Тому

С-на: Сергій Полюшко

Москві здавалося, що перед греками стоїть нездійсненне завдання. РПЦ була абсолютно впевнена, що 300 років тому константинопольський патріарх офіційно передав Російській Церкві не тільки повноваження вищої стосовно Києва церковної інстанції, але і всю територію України, що робило в очах Москви звернення до греків за автокефалією пустою політикою. Але два ключові аргументи

стає вибухонебезпечною. Але багатьом здавалося, що кризи не буде – життя у православних Церков сонне, повільне... Але й історія у православних Церков довга – два тисячоліття. Конфлікти можуть тліти століттями. І саме фактор «великого часу» зіграв з РПЦ злий жарт.

Правда в тому, що РПЦ – Церква молода, що би вона не говорила про свою тисячолітню історію. Російську

жати, що Константинополь в 1686 році подарував їй Україну повністю, з усіма потрохами.

Першим неприємним для Москви відкриттям стало те, що Константинополь вважає інакше: території України Константинопольський патріархат Російській Церкві ніколи не передавав. Москва отримала право висвячувати київських митрополитів і бути щодо них церковно-судовою інстанцією. Ці права

» Автокефалія для України стане особистою поразкою патріарха Кірілла. З історією його патріархату буде асоціюватися одна-єдина подія – втрата Москвою України »

на користь автокефалії, оприлюднені в перших числах вересня на синаксисті (соборі) архієпископів і митрополитів Константинопольського патріархату, виявилися для РПЦ цілковитою несподіванкою: по-перше, територія України ніколи не належала РПЦ – Москва неправильно трактує історичні документи; і по-друге, в Україні зараз немає жодної канонічної (законної) православної Церкви. Для Московської патріархії це був шах і мат.

Мусимо визнати, що ці тези свідчать про повний крах міжнародного церковного права. Ситуація з канонами і правилами вже давно вкрай неладна – більшість з них написані понад тисячу років тому, і нині вони малозрозумілі, а чіткого кодексу церковного права, який би відповідав реаліям ХХІ століття, нема. Природно, в умовах кризи ситуація

греко-кафолічну православну Церкву практично повністю знищив Сталін, а її жалюгідні залишки дістали в 1942 році нове життя під новим ім'ям – Російська православна Церква. Своєю чергою, проблема української автокефалії корінням сягає початку ХХ століття, а проблеми, пов'язані зі статусом Київської митрополії, – кінця ХVІІ століття. Але в той час, як константинопольський патріарх зберігає наступність своїх інститутів без малого півтори тисячі років, то Московський патріархат після повного його зруйнування в 1917 році не може мислити навіть категоріями століть. Коли треба було визначити статус Київської митрополії на кінець ХVІІ століття, то Москва не змогла розібратися зі змістом історичних документів – але це не заважало їй вва-

передавалися Москві на невизначений термін, але не навечно: константинопольський патріарх міг відкликати своє рішення в будь-який час. І, виглядає, цей час настав.

Друга неприємність для Москви: київський митрополит в юрисдикції РПЦ порушив правило поминати за богослужінням константинопольського патріарха. Щоправда, варто сказати, що це сталося давно. Однак, з точки зору церковного права, відмова поминати на літургії ім'я константинопольського патріарха – це серйозне порушення. Серйозне настільки, що порушник втрачає канонічне право бути главою митрополії і підлягає церковному суду. І тому греки визначили статус нинішнього глави Української православної Церкви Московського патріархату митрополита

Онуфрія як «неканонічний». Але й Українська православна Церква Київського патріархату, і Українська автокефальна православна Церква в цілому визнають свою неканонічність і вже висловили готовність приєднатися до тієї автокефальної Церкви, яка буде проголошена патріархом Варфоломієм.

Вирішення ситуації чекали в жовтні, але все сталося значно швидше. В п'ятницю, 7 вересня, через тиждень після зустрічі патріарха Варфоломія з патріархом Кіріллом у Стамбулі, Константинопольський патріархат оголосив про призначення в Україну двох екзархів (повноважних представників) з етнічних українців, громадян США і Канади. Публічно їхнє завдання і повноваження поки що не сформульовані, але очевидно, що вони будуть готувати процедури, необхідні для проголошення автокефалії.

Московський патріархат охарактеризував це рішення як «вторгнення» на свою канонічну територію. 8 вересня від імені Священного синоду РПЦ було опубліковано різку заяву, де дії Константинополя були розцінені як грубе порушення церковних канонів: «Такі дії заводять в тупик відносини між Російською і Константинопольською Церквами, створюють реальну загрозу єдності всього світового православ'я». А митрополит Іларіон заявив, що «засоби церковної дипломатії на сьогодні вичерпані». З Москви вже прозвучали заклики до розриву євхаристійного спілкування з Константинополем. Це крайній захід в церковних конфліктах, і якщо про це говорять вголос, то, очевидно, керівництво РПЦ готується до граничного загострення конфлікту.

Такий результат матиме колосальні наслідки і для Москви, і для Константинополя, і для Києва. Але виглядає, що Москва програє найбільше: автокефалія для України стане особистою поразкою патріарха Кірілла. З історією його патріархату буде асоціюватися одна-єдина подія – втрата Москвою України.

Сергій Чапнін, головний редактор альманаху «Дари», в 2009–2015 – відповідальний редактор «Журнала Московской Патриархии», офіційного органу РПЦ. Подано за журналом «Збруч»

Українці в Канаді

ОТЦІ ВАСИЛІЯНИ В КАНАДІ ТА УКРАЇНЬСЬКА ЕМІГРАЦІЯ СЬОГОДНІ

У канадському Вінніпегу проживає міцна українська діаспора, яка ревно підтримує національні церковні та культурні традиції. Від часу до часу сюди для служіння в парафії при василіянському монастирі приїждять отці Василіяни з України. Минулого року із цією місією сюди прибув о. Еміліян Ничак (ЧСВВ). Сьогодні він ділиться своїми спостереженнями про це місто і його жителів.

► Отче Еміліяне, ви приїхали до Канади торік у грудні. Які перші враження від Вінніпега? Що особливе в ньому ви для себе відзначили?

о. Еміліян Ничак: Вінніпег вражає українськими звичаями, традиціями і культурою. І не дивно, адже перші українці приїхали сюди понад 100 років тому і дуже скоро заселили Вінніпег, а точніше провінцію (область) Монітоба. Люди емігрували в пошуках кращої долі. Проте серед них були заможні жителі міст і сіл, яких не влаштувала економічна й політична нестабільність.

► Як, на вашу думку, українська діаспора плекає свою культуру?

о. Е. Ничак: У Вінніпегу діє школа Непорочного Серця Марії, яку свого часу заснували отці Василіяни. Вона особлива тим, що в ній пропагують українську культуру. Тут навчаються і українці, і діти інших культур та народів, які, і це мене приємно вразило, співають колядки та інші пісні слов'яною.

Щороку саме тут, у Вінніпегу, відбувається багато різноманітних фестивалів, на яких українська діаспора гідно представляє національну культуру: унікальними вишиванками, милозвучними піснями, смачною їжею. Такі слова, як «пирог» та «борщ» тут знають усі канадці, а також багато емігрантів з інших країн. І хоч більшість вінніпезьких українців англійськомовні, однак є й такі, які знають українську мову на побутовому рівні. Звичайно, проголосувати проповідь нею тут не має рації, оскільки мова проповіді висока, і людям, що виростили в англійськомовно-

му середовищі, буде важко зрозуміти всі слова.

► З якими викликами стикаються українські емігранти в Канаді? Які можливі переваги тут можна зауважити?

о. Е. Ничак: Канада – це країна з високим рівнем життя, але це є результатом вчасності і чесності. Наприклад, тут обов'язково потрібно вчасно сплачувати податки, які справді використовують на добро людям. Або ж водійські права. Їх тут не купиш, давши хабаря. Тому і рівень смертності на дорогах низький. Завдяки надійній системі кредитування проста, звичайна людина, навіть не маючи вищої освіти, може дозволити собі будинок, авто та інші необхідні речі. Тож люди, які сюди приїжджають з інших країн, у тому числі

з України, почуваються захищеними. Узагалі Канада – соціальна країна. Тут люди справді почуваються в безпеці. Та, попри численні переваги, не всім вдається придивитися до тутешніх порядків і стилю життя. Такі люди не затримуються надовго й покидають країну.

► Який клімат у Вінніпегу, чого варто чекати тим, хто туди прибуває?

о. Е. Ничак: Клімат у Манітобі непростий: зима довша, ніж літо. Однак у Вінніпегу 250 сонячних днів на рік, що для Канади досить багато, і навіть узимку сонце вельми яскраве. Улітку надзвичайно тепло – фрукти та овочі дуже швидко досягають. Вінніпег приваблює красою доглянутих міських парків. Сама по собі провінція Монітоба характерна сільськогосподарською діяльністю.

Коли я торік прибув до Канади, то саме потрапив на святкування Різдва Христового за новим стилем. Разом із парафіянами ми відвідували з колядою домівки українців. Таким чином, уже від початку, я мав нагоду знайомитися з українською діаспорою. І хочу сказати, що люди тут щирі й доброзичливі. Підтвердженням цього є UCWLC – Українська католицька ліга жінок Канади при нашій парафії, яка допомагає фінансово тим українським дітям з парафії, які вступають в університет. Кожному студенту на рік навчання УЛЖК жертвує 1000 доларів. Також організація веде іншу добродійну діяльність.

► Яке ваше враження про життя парафії, у якій ви служите?

о. Е. Ничак: Парафія дуже дружна. Ці люди, а точніше ще їхні батьки, доклали багато зусиль, щоби побудувати чудовий храм, який тепер вони мають. Недаремно кажуть: «Українські церкви на варениках побудовані».

► Що ви хотіли б побажати українцям, які виїжджають у пошуках кращої долі до інших країн?

о. Е. Ничак: Незалежно від того, на довший чи коротший термін ми виїжджаємо до інших країн, важливо пам'ятати про своє походження, мову і культуру, бо ми є українцями всюди, куди б не приїхали. За можливості потрібно допомагати співвітчизникам різними способами та засобами, доступними в розвинутих країнах, це є виявом солідарності з тими, хто живе в Україні.

Для «ХГ» розмову провів о. Герман Ничак, ЧСВВ

Українці в Чехії

В ЧЕХІЇ ВІДНОВИЛИ ПАМ'ЯТНИК СТРІЛЬЦЯМ УГА

6 вересня в чеському місті Ліберець відкрили відновлений пам'ятник воюючим Української Галицької армії. Про це написав у «Твіттері» посол України в Чеській Республіці Євген Перебийніс. Пам'ятник височіє на військовому цвинтарі Рупрехтіце, де в 1920–1926 роках існував табір для інтернованих вояків УГА.

У відкритті відреставрованої культурної композиції взяли участь Євген Перебийніс, гетьман Ліберецького краю Мартін Пута, мер Ліберецького району Тібор Баттіані, отець Іван Семотюк та хор греко-католицької церкви в Лібереці, у виконанні якого прозвучала насамкінець українська повстанська пісня.

У своїй промові Посол наголосив, що відкриття цього пам'ятника – значна подія для всіх закордонних українців, адже українська держава нарешті на належному рівні починає

вшановувати пам'ять своїх героїв, дбати про свої святині за кордоном та поважати свою історію.

Пам'ятник воюючим Гірської бригади УГА звели на кошти української громади в 1927 році за про-

ектом художника Василя Касіяна (1896–1976). За даними Українського інституту національної пам'яті, в 1960-х роках, після ремонтних робіт на цвинтарі, пам'ятник зняли з постаменту. Усі таблички, які ідентифікували скульптуру як пам'ятник українським воїнам, були знищені комуністичним режимом. Але люди все одно покладали квіти, як до пам'ятника невідомому воїну.

У вересні 2018 року, за фінансової підтримки Посольства України в Чеській Республіці, силами скульптора Марії Вамберської за значного сприяння керівника українського товариства Наталії Доценко, дослідників Ганни Величко та Сергія Перепічки, вдалося відновити оригінальні написи на пам'ятнику та списки похованих вояків.

«Історична правда»

Великі українці

ЛЮДИ БЕЗ СТРАХУ

Пам'яті останнього закарпатського політв'язня Юрія Бадзя

Так сталося, що впродовж двох місяців відійшли у вічність один за одним двох політв'язнів СРСР – Левко Лук'яненко та Юрій Бадзьо, два українські Дон-Кіхоти, які свідомо вступали в герць із найбільшою імперією зла. Юрій Бадзьо вийшов на волю аж у грудні 1988 року, коли Радянський Союз уже повним ходом наближався до розпаду.

Однак цих двох в'язнів сумління Михайл Горбачов все ще не відпускав додому. Причина була у твердому характері Юрія Бадзя, який звався писати бодай якийсь папірець про помилювання, вважаючи, що його судили несправедливо. Небажання сповнити «формальність» коштувало йому ще двох років заслання в Якутії. Та Бадзьо не шкодував про це, вважаючи, що «бувають ситуації, коли головним є моральний виграш». І він таки переміг: система його звільнила без усяких прохань з його боку.

У цьому весь Юрій Бадзьо. Він мав колосальну внутрішню силу і впертість. Хоча на вигляд справляв враження людини не вельми фізично здорової. Пишне сиве волосся, бліде вилицювате обличчя, зосереджений погляд, м'яка вимова, худорлява постава. Щось у ньому було від пацієнтів санаторію чи лікарень. Але не лікувальні заклади зробили його таким, а репресивна система, яка прирєкла його на дев'ятирічне

ув'язнення. Ще й важка хвороба дружини, яка роками лежала паралізованою, наклала відбиток на останній період його життя. Адже мусив давати раду і їй, і собі. Але він не нарікав. Це людина з когорти воїнів, які свідомо йдуть на боротьбу. Він навіть заперечував, що є жертвою тоталітарної системи. «Які ми жертви? Ми – борці! – пояснював. — Ми знали, на що йдемо».

Із Юрієм Бадзьом ми зустрічалися передусім як земляки. Буваючи проїздом у Києві, іноді заходив до нього на чай. Адже жив він дуже зручно – біля станції метро «Палац Україна». Тож коли мав більше часу, забігав до нього на розмову. Спілкуватися з ним було непросто, бо він мав свій погляд на все. Тож часто виникали дискусії. Розповідав, що народився в родині з десятима дітьми. Після закінчення української філології Ужгородського університету навіть став директором школи у Червеньові. Але любов до наук переважила

і вступив до аспірантури в Інститут літератури, де одразу втягнувся у шістдесятництво. Адже за вікном розпочалася хрущовська відлига. Світличний, Стус, Дзюба, Чорновіл – це було його коло...

Ми записали з Юрієм Бадзьом два великі інтерв'ю, які є безцінними для розуміння цього українського інтелектуала, що постійно йшов не в ногу з натовпом. Його публіцистичні статті та книжки часто викликали неоднозначну реакцію, але завжди були залізно аргументованими. Творча спадщина цього «філософа політики» ще потребує належного прочитання. Головна його праця називалася символічно – «Право жити». Науково-публіцистичний трактат обсягом у 1400 сторінок, який обґрунтував право на незалежне існування українського народу, був викрадений КГБ з його квартири у 1977 році. П'ятирічна виснажлива праця пішла коту під хвіст. Та Юрій Бадзьо знову береться до писання: пише ночами у ванні на пральній машині, аби ніхто не міг підглядіти. Після передачі його рукописів на Захід та вихід їх англійською та французькою мовами, у 1979 році його засуджують на 12 років позбавлення волі (7 років ув'язнення і 5 років заслання), з яких він відбув 9. До речі, сидів у тому ж таборі у Мордовії, що і його побратим Василь Стус.

Після повернення із заслання активно включився у боротьбу за здобуття незалежності. Був одним із за-

сновників Демократичної партії України. Але за своєю вдачею, Юрій Бадзьо не є публічною людиною. Це радше академічний вчений, якому тиша бібліотек миліша за гамір юрби. Ще й домашні клопоти та хвороби робили його прив'язаним до свого помешкання. Тож після кількох активних років, пішов у відставку з голови ДемПУ і знову взявся за публіцистику та аналітику, працюючи в Інституті філософії Національної Академії наук України.

ПОКОЛІННЯ ІДЕЙНИХ ЛЮДЕЙ

Уродженець невеликого села Копинівці на Мукачівщині, він завжди з жадібністю розпитував про рідний край, вважаючи неорусинство – величезною небезпекою для Закарпаття. Юрій Бадзьо разом із Йосипом Терелею стали символами українського дисидентства, влітаючи закарпатську лепту в загальнонаціональний рух опору часів пізнього СРСР. Його дружина Світлана Кириченко, будучи важко хворою, написала об'ємний том споминів про український дисидентський рух. Юрій Бадзьо був редактором цього унікального документу доби, написаного з позиції дружини політв'язня. Казав, що все там так докладно висвітлено, що нема потреби йому сидати за мемуари.

До кінця життя відсте-

жував політичні процеси, робив газетні і журнальні вірізки, складав у папки, аналізував, вболівав за Україну всім серцем. До речі, був членом Національної Спілки письменників України, перекладав з німецької. Його переклад дитячої повісті Ірмгард Кейн «Дівчинка, з якою дітям не дозволяли дружити» нещодавно знову було перевидано.

На відміну від наших сучасників, це було покоління ідейних людей, які за свої переконання готові були йти до кінця. «Люди не зі страху» – як назвала свою книжку Світлана Кириченко. Тому вони й стали символами епохи. Українські дисиденти жили дуже скромно. У радянський час їх постійно переслідували, звільняли з роботи. Після незалежності про них швидко забули. Головним їхнім багатством були домашні бібліотеки. Але без цієї горстки незламних ота нитка (а часом і ниточка) боротьби за право України бути повноцінною і самодостатньою нацією, що тягнулася ще від національно-визвольних змагань 1917–1920-х років, була би перервана. Безперервна жертвність українців і виборота нам право жити у власній державі.

Закарпаття має ким пишатися!

Олександр Гаврош,
письменник, журналіст.
Подано за «Радіо Свобода»

ХТ

ЦЯ ДЕРЖАВА ДОСТОЙНА, ЩОБ ЗА НЕЇ ВОЮВАТИ

Орест соромиться вдягати каску. Сміється, бо з-під шолома стирчать вуха. Він кароокий, невисокий, худий, зовсім юний. Старший солдат Орест спостерігає за позиціями ворога на одному з українських опорників біля Авдіївки. Нині це місто боронить його 92-га механізована бригада.

«Двоє їхніх кудись пішли, тому має бути посиленна увага», – говорить Орест. Він прокинувся вранці від того, що по їхніх опорних пунктах працював ворожий снайпер. Хлопець каже, що всі з підрозділу зна-

ють, звідки бойовики вели вогонь, але на провокації не відповідають. Українські військові стріляють тоді, коли противник «насіпає» довго і прицільно.

Продовження на 7 стор. ▼

ЦЯ ДЕРЖАВА ДОСТОЙНА, ЩОБ ЗА НЕЇ ВОЮВАТИ

Орест – поляк. Якщо точніше, наполовину. Мама – українка, тато – поляк. Народився хлопець у Польщі, української майже не знав. Потім захотів переїхати в Україну, до бабусі у Львів. Каже, спочатку навіть боявся виходити з дому чи заходити в крамницю – лякав мовний бар'єр. Хоча польська схожа на українську, Орест боявся сказати щось не так і зганьбитися. Кілька місяців вчив мову.

А потім почалася війна, і хлопець захотів піти на фронт. Оскільки він мав іноземний паспорт, міг піти у добровольчий батальйон. Але Орест вирішив почекаати, коли отримає українське громадянство. На це пішло кілька місяців, за цей

час хлопець добре вивчив українську – допомогли друзі-українці, з якими познайомився в Польщі, багато дізнався про наші традиції. І шойно отримав паспорт із тризубом, підписав контракт зі Збройними силами України. Йому тоді було 18.

Батьки довго не знали про це. Орест розповідав їм, ніби пішов вчитися до військового вишу. Коли телефонувала мама і чула постріли, говорив, що на полігоні. Одного разу, коли почався сильний обстріл, вони якраз спілкувалися, хлопець кинув слухавку і перетелефонував додому аж за тиждень. Батьки все зрозуміли. Вони не зраділи синовому рішення, особливо батько, але прийняли його вибір.

Польською він говорить, що дуже любить Україну. «Ця держава достойна, за неї потрібно воювати, – каже Орест. — Якщо ми не зупинимо ворога тут, він піде в Харків, потім у Київ, Житомир, Львів. Ніхто цього не хоче, тому потрібно бути тут. І ми свою землю не віддамо, хоч як би росіяни цього хотіли. Ніхто звідси не піде».

За словами Ореста, українці дуже добрі й патріотичні. «Я дивуюся їхньому стрижню. Наприклад, мої побратими. Як би не було, як би не стріляли, вони з цього тільки сміються і не покидають позиції», – ділиться військовий.

Часом він використовує рідну мову: кричить із позицій у бік близького ворога

кілька рядків із польського гімну, іноді польською говорить щось по радію. Ореста смішить, що ворог може подумати, нібито за Україну і справді воює «легіон НАТО».

Орест радий, що пішов воювати і що знайшов тут справжніх друзів, з якими вже обороняв Щастя й Красногорівку. «Я в них упевнений, що все буде добре, що вони прикриють спину, що ніколи не зрадять, і що ми і далі будемо спілкуватися», – каже Орест.

Командири підрозділу, в якому служить хлопець, говорять про нього як про сміливого, тямущого і відповідального бійця. Контракт Ореста закінчується в листопаді, і він має чіткі

▼ Продовження. Початок на 6 стор.

плани на майбутнє. «Після демобілізації я хочу бути інструктором на Яворівському полігоні, навчати молодь (коли 21-річний боець каже слово "молодь", це змушує усміхнутися – Авт.), сподіваюсь, зможу навчити їх чомусь корисному. А взагалі поживемо – побачимо», – говорить хлопець.

Він ані хвилини не шкодував про своє рішення переїхати в Україну і піти воювати за неї. Втративши польське громадянство, навіть не дізнавався, чи зможе набути його знову. «Я люблю Україну, – усміхається хлопець, – і житиму тут».

Анастасія Федченко з Донецької області, с-на автора, подано за «Новинарню»

ХТ

ТРИ УКРАЇНИ МОНСЕНЬЙОРА КАЗАНОВИ-МАРТОРЕЛЯ

Молодий каталонець Йосиф Казанова-Марторель (Josep Casanova i Martorell) відкрив для себе Україну не у Києві чи Львові, а в Барселоні, коли 1952 року потрапив на архиєрейську Службу Божу, яку відправляли владика Української Греко-Католицької Церкви, що брали участь у Міжнародному євхаристійному конгресі.

23-річний студент-правник був вражений красою Києво-візантійської традиції і, довідавшись про трагічну долю УГКЦ від хористів, українських студентів з Мадриду, перейнявся щирим співчуттям до народу, позбавленого права на власну державність і Церкву на своїй землі. Він постановив допомагати українцям та їх Церкві «поки не забракне сил і вміння».

Йосиф, як і мільйони українців, що втекли на Захід від тоталітарного советського режиму, не мав змоги фізично потрапити до України, закритої від світу «залізною завісою», але для нього відкрилося усе багатство України духовної. Хлопець ставить собі за мету: вивчити українську мову, пізнати культуру, звичаї, опанувати богослужбову літературу, літургійний спів. Теологічну освіту Йосиф здобуває у Папській греко-католицькій колегії святого Йосафата в Римі. У 1960 році владика Гавриїл Букатко уділяє Йосифу

Казанові-Марторелю священничих свячень в Кастель-Гандольфо неподалік Риму і молодий священник розпочинає душпастирську працю у Мюнхені.

Покликання до місіонерської діяльності провадить отця Казанову-Мартореля до Африки, де він упродовж дев'яти років працює в Республіці Того, здобуваючи довіру і симпатію місцевих людей. Збагачений багатокультурним досвідом повертається до Німеччини, де його скеровують до парафії Всіх Святих у Гамбурзі, котра стане на 16 років його особистою маленькою Україною.

Отець швидко знаходить спільну мову з парафіянами, налагоджує плідну співпрацю з українськими громадськими організаціями: Крайовим представництвом українців Німеччини та Об'єднанням українських жінок. Як інсайдер добре розуміє, з якими проблемами та викликами зустрічається українська діаспорна громада, робить усе можливе

Отець Йосиф Казанова-Марторель під час зустрічі з парафіянами у Гамбурзі

для підтримки української культури та її презентації у німецькому середовищі. Завдяки його зусиллям у пресі з'являються публікації про парафіяльну громаду і навіть репортажі про Богослужіння в українській церкві на німецькому телебаченні та радіо. Великої уваги отець надає співпраці з німецькими парафіями, де відправляє Богослужіння за участю українського церковного хору.

До душпастирських обов'язків отця Йосифа входить також опіка над українськими парафіями в Скандинавії: Копенгагені, Стокгольмі, Мальме, Лунді, на додаток він проводить Богослужіння для вірних УГКЦ в Берліні та в Парижі, дописує до часопису «Патріярхат». Усюди українці сприймають його за «свого».

Любов'ю до України заразив також і своїх родичів: сестру з чоловіком, котрий навчився української мови. Отець Йосиф заохочує парафіян до живої діяльної віри, спонукає до спілкування, а навіть дискусій з Богом: «Бути тупим християнином – того Бог не любить». А ще він приймає на парафії своїх колишніх підопічних з Республіки Того, організовує для гамбурзьких парафіян прощу до Святої Землі та поїздку до Того із відвідинами інтернату, де він колись працював.

▼ Продовження на 8 стор.

ТРИ УКРАЇНИ МОНСЕНЬОРА КАЗАНОВИ-МАРТОРЕЛЯ

▼ Продовження. Початок на 7 стор.

У цих поїздках віряни ще краще пізнали свого парона – сповненого життя, цікавого до всього поліглота, який крім рідної каталонської володів іспанською, французькою, італійською, німецькою, українською мовами. За віддану і плідну працю на Христовій ниві отець Йосиф отримує заслужене визнання від Понтифіка – титул Монсенйора.

У 1988 р. Монсенйор Казанова-Марторель організує у Гамбурзі урочистості для відзначення тисячолітнього ювілею хрещення Руси-України: екуменічну Літургію у східному обряді у храмі Св. Ангара, яку співслужили 15 священників з різних Церков, концерт українських виконавців з різних країн Європи. На парафіяльній церкві встановлюють пам'ятну таблицю, яку освячують Апостольський екзарх для українців Німеччини Владика Платон Корнилик та Архієпископ Української Православної Церкви Анатолій Дублянський. Завдяки отцю Казанові на церковному подвір'ї з'являється скульптура Григорія Крука «Сирітка», котра символізує нелегку долю розсіяної по світу української діаспори. У часі урочистостей отець Йосиф зізнається: «Для нас набагато більшою радістю було б відзначити цей ювілей на Хрещатику у Києві, але й тут ми маємо нагоду святкувати цю красу – красу обряду, красу співи, красу ікон і красу Бога».

І вже невдовзі його мрія про Україну починає здійснюватися. «Залізна завіса» відхиляється і до Гамбурга приїздять з концертами митці з України, яких радо приймають на місцевій парафії УГКЦ. Особливо пам'ятний

виступ львівського гурту «Не журись!» (1990 р.), який об'єднав яскраві постаті, що вже стали легендами української культури: Віктора Морозова (автора і виконавця, а ще перекладача творів Коельйо, Гемінгвея та серії романів про Гаррі Поттера); рок-музиканта Тараса Чубая; барда Василя Жданкіна; поета Костя Москальця.

Розпад советської імперії відкрив отцеві шлях до другої України, реальної, яка з'явилася на мапах після довгих років колоніального поневолення і почала спинатися на ноги, долаючи труднощі та економічну кризу. У квітні 1991 року отець Казанова-Марторель уперше ступає на землю народу, із яким через Церкву пов'язав свою долю. Так збувається його заповітна мрія та починається новий напрям діяльності.

УГКЦ, яка щойно вийшла з підпілля, потребує нових священників і отець Йосиф на добровільних засадах долучається до викладання у духовній семінарії Івано-Франківська та організує стажування українських семінаристів на своїй парафії у Гамбурзі. Двоє з них отримують у Гамбурзі священничі свячення з рук владика Софрона Мудрого. Отець Йосиф побував зі своїми проповідями та свідченнями віри на багатьох українських парафіях УГКЦ, неодноразово відвідував Україну в рамках різних благодійних програм.

Мое знайомство з отцем Йосифом припало саме на час його «другої України». Улітку 1995 року під Львовом організація «Українська молодь Христові» у співпраці з Єписко-

пом Гільдесгайма Йозефом Гомаером (Josef Homeyer) організувала міжнародний екуменічний табір «Friedensgrund – Злагода – Zhoda» за участю молодих німців, українців та чехів. Отець Йосиф прибув туди для духовної опіки над молоддю з різних християнських конфесій. Для української молоді спілкування з отцем виявилось надзвичайно цінним, ми подивлялись його живу віру, щирість, гумор, невимушеність у спілкуванні.

Третя Україна з'явилася у житті отця Йосифа, коли після виходу на заслужений відпочинок він повернувся на свою Батьківщину. Саме в той час до Іспанії масово починають прибувати трудові мігранти з України, які потребують духовної опіки, а інколи й психологічної підтримки. Попри поважний вік, отець прийняв на себе цю місію та з ентузіазмом взявся до розбудови «духовної України» уже на іспанській землі.

Початково він відправляв Богослужіння українською мовою в Барселоні, де у 1998 р. також організував тиждень української культури за участю історика Аркадія Жуковського (Париж), дослідниці історії Церкви Софії Сенік (Рим), поета Івана Драча (Київ) та владика Юліана (Гбура). 2000 року отець Йосиф засновує українську греко-католицьку громаду у Барселоні, на прохання Блаженнішого Любомира

починає згуртовувати вірних УГКЦ та відправляти для них Богослужіння і в інших регіонах Іспанії: Уельві, Валенсії, Памплоні.

Священик щиро і довірливо спілкується з заробітчанами, щоб зрозуміти специфіку їх життєвої ситуації, підтримати у вірі. Парафіяни обдаровують його любов'ю і повагою, називають поміж себе «наш отець». І знову монсенйору Казанові-Марторелю довелося стати своєрідним посередником між українцями-мігрантами та місцевими жителями, адже останні знали про Україну зовсім небагато, а про Греко-Католицьку Церкву – ще менше. Отець Йосиф публікує матеріали про УГКЦ та Україну каталонською мовою, налагоджує співпрацю з каталонським хором Ірні, який своїм літургійним співом допомагає отцеві під час Богослужінь у Барселоні.

Багаторічна самовіддана праця отця Йосифа на благо українців та України здобуває визнання на державному рівні. Указом Президента Віктора Ющенка №752/2008 Хосе (Йосифа) Казанову і Марторелю нагороджено орденом «За заслуги» III ступеня «за вагомий особистий внесок у зміцнення авторитету України у світі, популяризацію її історичних і сучасних надбань та з нагоди 17-ї річниці незалежності України». На церемонії вручення високої нагороди у храмі Святої Моніки у Барселоні отець Йосиф із притаманним йому гумором зазначив: «Правду кажучи, не знаю, чи я приручив українців в Іспанії, чи вони приручили мене».

Того ж 2008 року із рук Владика Гліба (Лончини),

Апостольського Візитатора для українців греко-католиків Італії, Іспанії і Ірландії, о. Йосиф отримав грамоту глави УГКЦ Блаженнішого Любомира, який склав сердечну подяку і висловив глибоке визнання й похвалу о. Йосифові за його «жертвенне душпастирське служіння та невтомну працю для заснування нових громад вірних греко-католиків в Королівстві Іспанії».

2010 року монсенйор Казанова-Марторель відзначив п'ятдесятилітній ювілей священства у Римі, відслуживши подячну Божественну Літургію та виголосивши проповідь в українському парафіяльному храмі святих Сергія і Вакха. Звісно, місцеві українці привітали його з ювілеєм, а владика Діонісій Ляхович, Апостольський Візитатор для українців греко-католиків в Італії та Іспанії, вручив пропам'ятну грамоту із подякою за довірену працю для нашого народу.

Із часом митрофорний протоєрей монсенйор Йосиф Казанова-Марторель передає опіку над українськими мігрантськими громадами в Іспанії своїм наступникам – священникам УГКЦ, та оселяється у місцевості Вік (Vic), де 21 вересня 2017 року закінчився його земний шлях. Духовенство УГКЦ, колишні парафіяни бережуть вдячну пам'ять про отця Йосифа, адже, за словами М. Божак, «духовна опіка, мудре слово та щира посмішка отця зігріли сотні українських сердець промінням сили і надії».

**Для «ХГ» підготувала
Наталка Костяк на основі
спогадів парафіян
та публікацій в медіях**

ЗНАМЕННИЙ ФАКТ

Знаменний факт, який багато хто оминув увагою. Цьогорічний Синод Єпископів УГКЦ в Брюховичах розпочався за участі повноти Київського християнства. В його офіційному робочому відкритті взяли участь: **1)** Преосвященний Клаудіо Гуджеротті, Апостольський Нунцій; **2)** Преосвященний Мечислав Мокшицький, Архієпископ і Митрополит Львівської Архідієцезії РКЦ в Україні; **3)** Преосвященний Дмитрій Рудюк, Митрополит Львівський і Сокальський УПЦ КП; **4)** Преосвященний Філарет Кучеров, Митрополит Львівський УПЦ МП; **5)** Преосвященний Ігор Ісиченко, Архієпископ Харківсько-Полтавський УАПЦ.

Отож, дорогі «зрадофіли» і «фсьопропальщики», надзвичайно цікава дорога до воз'єдинення Київського християнства тільки починається. Єдність Христової Церкви – це заповіт самого Спасителя! Це є незмінна стратегія цілої Христової Церкви по усі часи! А ті, хто ніе, мудрує, політизує, нехай краще внесуть свою лепту у цей процес. Якщо не словом і ділом, то бодай молитвою!

Юрій Бойко, з Фейсбуку

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie
für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібі скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на конто: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5